Felmentések, kinevezések

A Minisztertanács *Földvári László* és *Kiss Dezső* közlekedés- és postaügyi miniszterhelyetteseket — érdemeik elismerése mellett, nyugállományba vonulásuk miatt — 1980. január 1-i hatállyal e tisztségükből fölmentette, egyidejűleg *Cseri Istvánt* és *Onozó Györgyöt* közlekedés- és postaügyi miniszterhelyettessé kinevezte.

Az Elnöki Tanács *Kiss Dezsőnek* másfél évtizedes eredményes miniszterhelyettesi munkássága, valamint több évtizedes munkásmozgalmi tevékenysége elismeréseként, nyugállományba vonulása alkalmából a *Munka Vörös Zászló Érdemrendje* kitüntetést adományozta. A kitüntetést *dr. Trautmann Rezső*, az Elnöki Tanács helyettes elnöke pénteken a Parlamentben adta át. Jelen volt *Pullai Árpád* közlekedés- és postaügyi miniszter.

Tanácsülés Üllésen

Tegnap, pénteken ülést tartott az üllési nagyközségi közös tanács. A testület *megtárgyalta és elfogadta* a végrehajtó bizottságnak és a tanácselnök-helyettesnek ez évi munkájáról, a jövő évi költségvetésről és fejlesztésről, valamint a következő évi munkatervről szóló beszámolóját.

A nagyközségi közös tanács költségvetési terve jövőre 9 millió 850 ezer forint, egymillióval több mint az idei volt. Jövőre másfél millió forintot fordítanak községfejlesztésre, ebből a pénzből orvoslakást építenek, és telkeket sajátítanak ki családi házak építéséhez. A társadalmi munka növelését is teryezik a két községben.

A tanács *csatlakozott* a tiszaszigeti közös községi tanács felhívásához, s a versengés eredményeként a forráskútiak, valamint az üllésiek személyenként várhatóan száz forinttal emelik az utcák, a közterületek szépítésére, a belvízelvezetésre és a csatornázásra fordított *társadalmi munka* értékét, s így mintegy 700 ezer forinttal járulnak hozzá a két település fejlődéséhez.

Népfrontmegbeszélések

Ülést tartott tegnap, pénteken *a Hazafias Népfront Csongrád megyei elnöksége* Szegeden, a megyei titkárság tanácskozótermében. Az elnökség tagjai megbeszélték a megyei népfrontbizottság 1980. évi munkatervére vonatkozó javaslatokat, majd egyéb előterjesztésekkel zárult az idei utolsó elnökségi ülés.

Ugyancsak tegnap tanácskozott a megyei elnökség nemzetiségpolitikai bizottsága. *Dr. Hegyi András*, egyetemi adjunktus a nemzetiségi hagyományok megőrzésének néhány aktuális megyei feladatáról tartott előadást; *Móricz Jenőné*, a bizottság elnöke pedig értékelte az idei munkát.

Kibővített ülést tartott tegnap a Hazafias Népfront *megyei kertbarátok és kistenyésztők társadalmi szövetsége* is a városi bizottság tanácskozótermében. Tájékoztató hangzott el a közgazdasági szabályozók változásáról, a kisárutermelésre gyakorolt hatásukról. Értékelték a jelenlevők a szövetség idei tevékenységét, majd megbeszélték az 1980. évi feladatokat.

Új takarmánykoncentrátumok

A háztáji baromfi- és sertésnevelést segíti

Január elején kétféle takarmánykoncentrátumot hoznak forgalomba a háztáji baromfi- és sertésnevelés megkönnyítésére és költségeinek csökkentésére. Ezzel lehetővé válik, hogy a gazdák maguk határozzák meg a takarmányok összetételét az állomány életkorának és a rendelkezésükre álló alapanyagoknak az ismeretében. A kistermelők magas fehérjetartalmú koncentrátum adagolásakor pontos recept szerint dolgozhatnak, mert útmutatót is összeállítottak a számukra.

Az új koncentrátumok azért mérsékelhetik az állattartók kiadásait, mert a háztájiban, önköltségi áron termelt abrakot — koncentrátumokkal feljavítva — a helyszínen felhasználhatóvá teszik. Elmarad tehát a háztáji földről származó kukorica, takarmánybúza, valamint a helyettük megvásárolt takarmánykeverék odavissza szállítása. Ez pedig a kukorica esetében mázsánként 50—60 forinttal mérsékelheti a kiadásokat.

Az új koncentrátumokat 5300 üzletben, boltban árusítják majd országszerte.

Tudnivalók a népszámlálásról (2.)

A lakás- és üdülő-összeírás

Milyenek a személyek és családok lakásviszonyai, milyen összetételű a hazai lakásállomány, és — ebből következően — milyen mértékű korszerűsítés válik szükségessé a következő évtizedben — ezekre a kérdésekre csak az általános népszámlálás adhat átfogó választ. A január másodikán kezdődő összeírás három kérdőíve közül egyen ezért a családok lakásviszonyait térképezik fel a kérdezőbiztosok, az üdülőket pedig egy másik íven írják össze. (A Központi Statisztikai Hivatalban a népszámlálás előkészületeiről tartott sajtótájékoztatón külön is hangsúlyozták: a pontos adatgyűjtés kizárólag statisztikai célokat szolgál, egyetlen családot sem érhet amiatt hátrány, hogy bevallotta: van üdülője. Azaz az adatokat titkosan kezelik, s nem használják fel egyéb, például adóztatási célokra.)

A számlálóbiztosok a lakásösszeíró-íven jegyzik fel a közös lakásban élő személyek és háztartások számát, s a lakás adatait. Megkérdezik, milyen tulajdonban van a lakás (a személyi tulajdonúak lehetnek családiházjellegű épületben, lehetnek lakott egyéb lakásegységben, társasháziak vagy öröklakások, s lakásszövetkezetiek; s lehetnek állami, vagy egyéb tulajdonúak). Érdeklődnek a használati jogcím felől (tulajdonosi, főbérleti, társbérleti, egyéb), az építés évéről, a külső falazat anyagáról. Az összeírást meggyorsíthatja, ha a lakók jó előre megmérik a szobák, a konyha s egyéb helyiségek alapterületét külön-külön, s együtt is. A lakások felszereltségét vizsgáló kérdések a villany-, víz-, gázellátás, a fűtés módja, a mellékhelyiségek milyensége, s a szemétszállítás felől érdeklődnek.

Az üdülőösszeíró-ív kérdései a telek, illetve üdülő pontos címére, a tulajdonos nevére, s a tulajdoni jellegre vonatkoznak (egyszemélyi — házastársi, családi rész- vagy egyéb tulajdon, vagy tartós használatban levő állami tulajdon). Családi vagy egyéb résztulajdon esetén meg kell mondani a tulajdonosok számát, részesedésük arányát százalékosan. Beépítetlen üdülőtelek esetében kérdés, hogy megkezdődött-e már az építés. Az üdülőegység típusa (hogy családi ház jellegű-e, ikerépületben van-e, társasüdülőben vagy üdülőszövetkezetben épült-e), külső falazatának anyaga, az építés éve, s hogy télen lakható-e — ezek a következő kérdések. A szobák, a konyha, fürdőszoba, egyéb helyiségek alapterületét is felírják a kérdőívre, s az üdülő felszereltségére vonatkozóan is tesznek fel kérdéseket — azaz a vízellátás, fűtés, mellékhelyiség, szennyvízelvezetés adatait tudakolják majd a számlálóbiztosok.

Munkájukat január 13-án fejezik be az összeírók, az íveket azután adják át ellenőrzésre a felülvizsgálóknak. Akiket bármilyen oknál fogva nem írtak össze, azoknak jelentkezniük kell az illetékes tanácsnál. Az összesítés és az adatok feldolgozása, kezdete után, februárban gyorsjelentést tesznek közzé az ország népességének számáról. Az előzetes összesítések alapján készül majd el — községenkénti részletezésben — a népszámlálási adatok első kötete, várhatóan 1980 közepén. Megjelentetnek majd megyei statisztikákat közlő köteteket, s témák szerint összesítéseket is, folyamatosan, előreláthatóan 1981 és 1983 között.

Mázsa helyett 100 kilogramm, lóerő helyett kilowatt

Január 1-től bevezetik az egységes nemzetközi mértékegység-rendszert

1980. január 1-től hazánkban is életbe lép az SI jelzésű, egységes nemzetközi mértékegység-rendszer. Ez gyakorlatilag 16 mértékegység hivatalos megváltoztatását jelenti. Többségük a tudományos életben használatos, néhánnyal azonban a gyakorlatban is gyakran találkozhatunk.

Így például a villamos motorok teljesítményének jelölésénél eddig is alkalmazott kilowatt lép majd a lóerő helyébe, s 30 kilowatt fejezi ki 41 lóerős autómotor teljesítményét. A szenet sem mázsánként kell majd a TÜZÉP-től megrendelni, a mázsa elnevezés ugyanis megszűnik, 100 kilogrammot jegyeznek fel helyette. Éppen így az erő egysége, a kilopond is megszűnik, helyette a Newtont használjuk majd, jele N. A kalóriát a Joule váltja fel, egy kalória egyenlő 4,19 J-vel. Egyszerűsödik a nyomás jelölése, eddig ötféle mértékegység is volt erre, most az atmoszféra és társai helyett Pascal (PA), illetve Bar lesz használatos, 100 ezer PA egyenlő 1 Barral, ami pedig megközelítően 1 atmoszférával azonos.

Az új egységek bevezetése előreláthatólag évekig eltart.

Életmentő kitüntetése

A Minisztertanács *Életmentő Emlékéremmel* tüntette ki *Debreczeni Sándor* péceli lakost, aki november 24-ről 25-re virradó éjszaka élete kockáztatásával kimentett a lángokban álló házból egy három- és egy ötéves gyermeket. A kitüntetést pénteken, tegnap, *Mondok Pál*, a Pest megyei tanács elnöke adta át Debreczeni Sándornak. (MTI)

Kiállítási napló, 1979

Feljegyzések az utolsó lapra

Mit könyvelhetünk el 1979 eredményeinek és tanulságainak az év végi mérlegkészítés immár kötelező napjaiban? Mivel lettünk gazdagabbak — művekkel, élményekkel, elismerésekkel —, mit nem tudtunk valóra váltani régi adósságainkból, mivel nehezedik a jövő évi tarsoly?

Úgy tűnik, képzőművészeti — bár szívesebben nevezném vizuális művészetnek — életünkben *az átalakulás, az újrarendeződés, a változás időszakát éljük.* A színházi életben végrehajtott jelentős erőátcsoportosítások és módosítások után *mintha a képzőművészet kerülne kulturális politikánk homlokterébe.* Nem véletlenek azok a jelentős elemző cikkek és tanulmányok, amelyek a szaklapokban éppen mostanság láttak napvilágot kiállításpolitikáról, művészet és elkötelezettség kérdéseiről, az alkotóműhelyek szabadságáról és felelősségéről, a minőség meghatározásáról, képzőművészet, iparművészet és építészet kapcsolatáról. Az átértékelés, a megújulás időszakában élünk, s ehhez a munkához, a kérdések tisztázásához a tehetséget legmagasabb szinten kibontó művekkel, átgondolt, koncepciózus kiállításpolitikával, nyílt, őszinte vitával, tudományos elemzésekkel járulhatunk hozzá — mindenki a maga területén.

1.

Ha gazdagodásunk leltárát készítjük el, szólnunk kell *új köztéri munkákról*, nemrégiben megnyílt kiállító helyiségekről, üzemekben született produktumokról, az előrelépést segítő szervezeti kísérletekről. Mindenekelőtt gazdagabbak lettünk *Segesdi György* nagyszerűen sikerült *árvízi emlékművével*, ezzel a rozsdamentes acélból formált, több mint 12 méteres szikrázó szoborjellel. Ez a mű nemcsak Szeged új büszkesége, az árvízi centenárium méltó emléke, de a hetvenes évek köztéri plasztikáinak egyik kimagasló alkotása is. Azt bizonyítja, hogy a nonfiguráció is alkalmas lehet emberi tartalmak magas szintű megfogalmazására. De nem feledkezhetünk meg a Pantheon új portréiról, *Balázs Béla, Csontváry Kosztka Tivadar* mellszobráról. S épp a napokban adták át Újszegeden az *Életfa* című kőszobrot.

Két új kiállítóteremmel is gazdagodtunk, mindkettő kamaratárlatok rendezésére alkalmas. Az egyik a Bartók Béla Művelődési Központ *B Galériája*, a másik az Ifjúsági Ház *Mini-galériája*. Az előbbi *Ábrahám Rafael* rézkarcaival nyílott, majd láthattuk többek között *Lussa Vince* és *Eifert János* fotóit, *Kecskés Ágnes* falikárpitjait; az utóbbi két fiatal grafikus bemutatásával tette le névjegyét, *Balla Margit* és *Molnár István* eredeti és gondos rendezésben mutatta be alkotásait. Minden reményünk megvan arra — ismerve a jövő évi elképzeléseket —, hogy ezek a kiállítótermek *megteremtsék sajátos karakterüket*, egyéni profiljukat. Itt kell szólni a Bartók Béla Művelődési Központ Tábor utcai *képzőművészeti műhelyéről*, mely megújulva és gazdagodó programmal várja az érdeklődőket. Megalakult a *megyei rajztanárok klubja*, mely a képzőművészet „katonáinak" egy sajátos csoportját fogja alkotó közösségbe.

Újjáalakult és emlékezetes kiállítással mutatkozott be a szegedi *műgyűjtők klubja*, szép hagyományt őrizve.

A képzőművészet és a szegedi üzemek kapcsolatának eredményeként — például — a KSZV konfekciógyárában átadták *Novák András* festőművész a kender történetét megjelenítő freskóját.

2.

Az 1979-es évfordulók befolyásolták a kiállítási programot. *A nagyárvíz* emlékére a szegedi várban állandó kiállítást nyitottak, bemutatták a *korabeli ábrázolásokat* és a kortárs helyi művészek képeit is, *A mi Tiszánk* címmel. Nem hiányoztak a sorból a fotósok sem, akik *Képek a Tiszáról* címmel vallottak Szeged folyójáról. (Tisza-táj volt annak a kiállításnak a címe, melyen a budapesti Csontváry Teremben mutatkoztak be szegedi és vásárhelyi festők.)

S született a centenárium tiszteletére egy kimagaslóan értékes, nagyszerű tárlat: *Szegedi városrekonstrukció, várostervek*, mely az újjáépítés dokumentumait gyűjtötte össze. Az elképzelések szerint e sikeres kiállítás anyagát 1980-ban Budapesten is bemutatják.

A *nemzetközi gyermékév* jegyében is számos tárlatot rendeztek. Vándorkiállításon mutatták be, hogy mit olvashatnak régen a gyerekek, összegyűjtötték a megyei pályázat legsikerültebb darabjait, bemutatkozott Szegeden a Magyar Nemzeti Galéria GYIK-műhelye és Kincses rajzok címmel a Kincskereső illusztrációi és pályázatainak gyermekrajzai is közönség elé kerültek.

Móra Ferenc születésének 100. évfordulója tiszteletére több kiállítást is rendeztek, s megnyílt a múzeumban az állandó Móra-emlékszoba.

3.

A szegedi képzőművészek közül kimagaslóan sikeres évet zárt *Vinkler László*. Pályájának szintézisteremtő korszakát éli, mintegy négy évtizedes termékeny alkotói időszakának minden tapasztalatát, festői kísérletét, emberi élményét, intellektuális tartalmát összegezi legújabb műveiben. Az eredményességet nagyszerűen bizonyítja a legutóbbi Szegedi Nyári Tárlat egyik nagydíja, hatalmas sikerű önálló tárlata a Bartók Béla Művelődési Központban, s az a tény, hogy a televízió Művészeti Magazinja is bemutatta az alkotót.

A szegedi kiállítási program másik jelentős eseménye volt *Kass János* nagyszabású életmű-bemutatója a képtárban. A szegedi kötődésű, sokféle műfajban dolgozó alkotó ebből az alkalomból tette meg felajánlását, hogy *életművét Szeged városának adományozza.*

A harmadik kiemelésre érdemes kiállítás *Kurucz D. István* pályájának keresztmetszetét nyújtó képtárbeli tárlat. A megőrzés művészeként, a hagyományok tisztelőjeként és a kikezdhetetlen mesterségbeli tudás egyik utolsó mohikánjaként mutatkozott be, mintegy születésnapi ajándékként, a 65 éves mester.

4.

Jó néhány dologban nem léptünk előre 1979-ben sem. Nem hozott megnyugtató eredményt az a nagyszabású pályázat, melyet részint az Opusztaszeri Nemzeti Emlékpark *felszabadulási és földosztási emlékművére*, illetve *a Feszty-körkép épületének* megtervezésére írtak ki. Bizonyára a feladat nagysága, szokatlansága és az erőteljes kötöttségek miatt nem született meg a várt eredmény. — Reméljük, az újabb fordulók és a megbízások már a közeljövőben szerencsés megoldásokat, az ügyhöz méltó terveket hoznak.

A hódmezővásárhelyi képzőművészet körül a műcsarnoki jubileumi tárlat nyomán kibontakozott vita természetesen nem hagyta érintetlenül Szeged művészeti közéletét sem. Hiszem, hogy ezek a végre nyílt, végre kendőzetlen megnyilatkozások s a bizonyára kialakuló, az ügy érdekében nem személyeskedő vita *elősegíti sok kérdés tisztázását*, eloszlatja az utóbbi időben mesterségesen szított ködöket.

5.

Végezetül hadd másoljam ide az MSZMP KB kongresszusi irányelveinek néhány mondatát: *„Az irodalom, a művészetek sokoldalú fejlődése érdekében következetesebben kell alkalmazni kulturális politikánk alapelveit és módszereit. Jobban kell támogatni a valóságot tükröző, a mához szóló, szocialista eszmeiségű, értékes művészi alkotásokat. A jövőben is biztosítani kell a szabad alkotó munka, az előremutató kezdeményezések és kísérletek feltételeit. Nem szabad teret engedni antihumánus, a szocializmussal ellenséges törekvéseknek... Az alkotóműhelyek és helyi szervek továbbra is kívánatos önállósága párosuljon nagyobb felelősséggel."*

A lecke — mind magasabb szinten — feladatott. Ez már előjegyzés 1980-ra.

Tandi Lajos